
IVANA KENK KALEBIĆ

NIKOLA BUBLE: ARANŽMANI ZA MANDOLINSKI ORKESTAR

Nikola Buble ostvario je veliki doprinos u promoviranju mandolinske glazbe i podizanju kvalitete folklornih ansambala.

Već 1983. u Trogiru objavio je partiture za mandolinski orkestar *Folklorni plesovi srednje Dalmacije i Boke kotorske*. Neupitno je da je ovim izdanjem izvršio utjecaj na Marina Katunarića, koji je ove obrade naknadno doradio dodavši dionice mandole i mandolončela: te obrade i danas izvode kulturno-umjetnička društva.

U knjizi *Glazba kao dio života* N. Buble jedno poglavlje posvećuje mandolini i otvara temu *je li tambura hrvatskije glazbalo od mandoline*. Piše o mandolini u ozračju hrvatske glazbene kulture gdje, između ostaloga, iznosi probleme mandolinista, što je vidljivo iz citata: »U vrijeme nastanka naše države uočljiv je različit tretman kulturne politike naspram dva instrumenta koja su prisutna u glazbenoj praksi dijela Hrvata – mandolini i tamburi. Dok se s jedne strane tambura glorificira kao nacionalno glazbalo, dotle se prema mandolini mačehinski postupa.« Zaključuje da nacionalnost instrumenta nije jamstvo kvalitetnom muziciranju, a ako sudimo prema podrijetlu, stvar postaje jednostavna jer niti jedan od spomenutih dvaju instrumenata prema takvom kriteriju nije hrvatski.

Od 2000. godine Buble je direktor Hrvatskog festivala mandolinista Mandolina Imota u Imotskom.

Godine 2002. Buble je objavio knjigu *Izbor djela hrvatskih skladatelja* (Imotski 1996. – 2001.), u kojoj piše o povijesti mandoline, mandolinском orkestru, literaturi te ponovo kritizira neprimjereni odnos prema mandolini – dio pod naslovom *Slon u porculanskoj radnji* iz spomenute knjige *Glazba kao dio života*. Nadalje, u knjizi piše o festivalu mandolinista Mandolina Imota te prilaže 15 skladbi hrvatskih autora izvedenih na Festivalu.

Urednik je i zbirke *Nove skladbe* (Imotski 2000. – 2005.), u kojoj su partiture skladbi za mandolinske orkestre, napisane i praizvedene na Festivalu Mandolina Imota.

FOLKLORNI PLESOVI DALMACIJE I BOKE KOTORSKE

Partitura za mandolinski orkestar *Folklorni plesovi srednje Dalmacije i Boke kotorske* objavljena je u Trogiru 1983. godine u nakladništvu Folklornog ansambla Trogir.

Sadrži:

- trogirske plesove** – trogirska četvorka: kvadrilja, darinka, šotić, konse
- splitske plesove** – monfrina, četvorka, šaltin, polka
- plesove otoka **Brača** – versovje, četiri paša, vilota, bela rosa, ciciljona, polka
- korčulanske plesove** – *Lipo ti je živit u Morkanu*, četiri passa (šotić), mafrin, pritilica
- bokeljske plesove** – *Tih duva*, *Škaljarsko kolo*, *Tripunsko kolo* (kolo Bokeljske mornarice)

Zapisivači plesova:

- Blagoje Bersa (vilota, bela rosa, polka)
- Giuseppe Bozzotti (trogirska četvorka)
- Oreb Lozica (korčulanski plesovi)
- Andro Sentinella (darinka, šotić)
- Branko Šegović (splitski plesovi)

U predgovoru Ljubo Stipišić pozdravlja izdanje ove zbirke obrada jer obogaćuje »tradicionalno siromašnu literaturu mandolinских orkestara« i čestita Folklornom ansamblu Trogir na publiciranju dijela naše folklorne baštine.

Sve partiture napisane su za mandolinski kvintet (1., 2., 3. mandolina, gitara i kotraba), osim trogirske kvadrilje koja je napisana za mandolinski sekstet (solo-mandolina, 1., 2., 3. mandolina, gitara i kontrabaš).

Zanimljivo je da ne postoji dionica mandole koja je uobičajena za mandoliniski sastav, već se koristi 3. mandolina. Pretpostavka je da u to vrijeme u Folklornom ansamblu Trogir nije bilo mandola.

TROGIRSKA ČETVORKA

Sastoje od četiriju dijelova.

Prvi dio napisan je u 2/4 mjeri. Dionica solomandoline u prvih osam taktova iznosi temu uz pratnju gitare i basa, dok u sljedećoj frazi 1., 2. i 3. mandolina donose odgovor u tercama. Sličan odnos dionica nastavlja se do kraja prvoga dijela: solo – tutti. Dionice gitare i basa imaju harmonijsku i ritmičku podlogu. Dionica gitare nije potpuno zapisana, već je označen ritam koji treba odsvirati, a akordi su zapisani u šiframa, što izvođaču daje slobodu izbora oblika akorda koji će odsvirati, dok bas uvijek svira osnovni ton akorda.

Drugi dio, također u 2/4 mjeri, počinje s 1., 2. i 3. mandolinom unisono, a gitara i bas sviraju pratnju kao i u prvom dijelu. Sljedeće dvije fraze su u odnosu solo – tutti, ali bez 3. mandoline.

U trećem dijelu, kao i u prvom, izmjenjuju se solo i tutti dijelovi u tercama, a u četvrtoj frazi bas ima izraženu melodiju liniju. Cjelina u 3/4 mjeri je u sporijem tempu. Solomandolina i prva mandolina sviraju unisono, druga prati u tercama, treća popunjava harmoniju, a gitara i bas sviraju pratnju.

U četvrtom dijelu koji je u 6/8 mjeri, u prvoj frazi bas ima značajniju melodiju liniju, dok ostale dionice leže na istom tonu. U sljedećim frazama sve mandoline sviraju unisono uz pratnju gitare i basa.

Ostali plesovi iz spomenute partiture za mandolinisti orkestar obrađeni su na sličan način kao *trogirska četvorka*, samo bez solomandoline. Prva i druga mandolina sviraju u tercama, treća popunjava harmoniju, a gitara i bas sviraju pratnju. Kod eventualnog proširenja sastava moguće je lako prilagoditi partituru tako da mandola svira dionicu treće mandoline (ponekad uz transponiranje za oktavu više), a dionica mandoloničela može udvajati dionicu basa.

Plesovi iz *trogirske četvorke* obrađeni su tako da dionice odgovaraju u potpunosti rasponima, odnosno registrima instrumenta (dionica prve mandoline kreće se u rasponu od g malog do e 2, druga i treća od g malog do c 2). Obrade izvlače maksimum iz instrumenta i uravnovežuju zvuk sastava bez velikih tehničkih zahtjeva, jednostavne su, logične i muzikalne. Stoga su pogodne za sviranje i uvijek rado izvođene u amaterskim društvima, a pristupačne su i instrumentalistima bez stručne naobrazbe.